



KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 21.12.2016 r.
COM(2016) 825 final

2016/0413 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Unii lub wywożonych z Unii
oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1889/2005**

{SWD(2016) 470 final}

{SWD(2016) 471 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Niniejszy wniosek dostosowuje rozporządzenie w sprawie kontroli środków pieniężnych do międzynarodowych standardów i najlepszych praktyk w dziedzinie walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. Jest ono ukierunkowane na obszary, które wymagają poprawy zgodnie z oceną rozporządzenia w sprawie kontroli środków pieniężnych, i wprowadza w życie szereg działań wskazanych w komunikacie Komisji w sprawie *planu działania na rzecz skuteczniejszego zwalczania finansowania terroryzmu*¹.

Pierwsze rozporządzenie w sprawie kontroli środków pieniężnych przyjęto w 2005 r.² Rozporządzenie to uzupełniało przepisy dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy³ przez określenie systemu kontroli, któremu podlegały osoby fizyczne wjeżdżające do Unii lub wyjeżdżające z Unii i przewożące gotówkę lub zbywalne papiery na okaziciela w wysokości 10 000 EUR lub większej. W ten sposób rozporządzenie wdrażało na szczeblu UE standardy międzynarodowe dotyczące walki z praniem pieniędzy i finansowania terroryzmu, w tym zwłaszcza zalecenie Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (dalej „FATF”) w sprawie kontroli przepływu środków pieniężnych.

Komisja oceniła stopień realizacji celów pierwszego rozporządzenia w sprawie kontroli środków pieniężnych, informacje otrzymane od państw członkowskich i zmiany międzynarodowych standardów w zakresie kontroli transgranicznych przepływów środków pieniężnych i stwierdziła, że na ogólnym poziomie rozporządzenie działa wprawdzie dobrze, ale wiele obszarów jest źródłem problemów i powinno zostać wzmocnione w celu poprawy jego działania.

W szczególności niniejszy wniosek ma na celu rozwiązanie następujących problemów:

1. Luki dotyczące transgranicznych przepływów środków pieniężnych

Obecne rozporządzenie w sprawie kontroli środków pieniężnych wymaga, aby osoby fizyczne wjeżdżające do Unii lub wyjeżdżające z Unii ze środkami pieniężnymi w wysokości 10 000 EUR lub większej składały odpowiednią deklarację. Brakuje jednak przepisów dotyczących środków pieniężnych, które są wysyłane w przesyłkach pocztowych, towarowych lub kurierskich. Organy publiczne sygnalizują, że przestępcy korzystają z takich przesyłek, aby wysyłać lub otrzymywać środki pieniężne, obchodząc w ten sposób obowiązek złożenia deklaracji istniejący na mocy rozporządzenia w sprawie kontroli środków pieniężnych.

2. Trudności w wymianie informacji między organami

Obecne rozporządzenie w sprawie kontroli środków pieniężnych wymaga jedynie, aby dane zawarte w deklaracjach były „udostępniane” przez właściwe organy jednostce analityki finansowej państwa członkowskiego, w którym dane te zostały zebrane. Ten stosunkowo bierny obowiązek może zostać dopełniony przez zwykłe udostępnienie wypełnionych formularzy deklaracji do wglądu jednostki analityki finansowej. Nie jest to jednak wystarczające, ponieważ informacje powinny być czynnie przekazywane jednostce analityki

¹ COM (2016) 50 final.

² Rozporządzenie (WE) nr 1889/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Wspólnoty lub wywożonych ze Wspólnoty (Dz.U. L 309 z 25.11.2005, s. 9)

³ Insert reference

finansowej, aby mogła dokonać ich analizy. Co więcej, dane zawarte w deklaracjach mogą być wymieniane z właściwymi organami innych państw członkowskich tylko wtedy, gdy istnieją przesłanki wskazujące na działania sprzeczne z prawem, i nawet wówczas takie przekazywanie danych nie jest obowiązkowe. W efekcie przepisy rozporządzenia są wdrażane w niespójny sposób i nie jest prowadzona na szerszą skalę systematyczna wymiana danych.

3. Brak możliwości tymczasowego zatrzymania przez właściwe organy kwot niższych od progowych

Obecne rozporządzenie w sprawie kontroli środków pieniężnych nie zezwala organom na tymczasowe zatrzymanie środków pieniężnych, gdy wykryją one przepływ kwot niższych od kwot progowych, w przypadku których istnieją jednak przesłanki wskazujące na działania sprzeczne z prawem.

4. Niepełna definicja „środków pieniężnych”

Zgodnie z międzynarodowymi standardami środki pieniężne definiuje się jako „gotówkę będącą w obiegu jako środki płatnicze lub zbywalne papiery na okaziciela”. Sygnalizowano jednak przypadki, w których przestępcy przemieszczali znaczne ilości wysoce płynnych towarów służących jako nośniki wartości, takich jak złoto, aby obejść obowiązek złożenia deklaracji. Stosowanie standardowych zgłoszeń celnych nie jest odpowiednim rozwiązaniem, gdyż zgłoszenia te nie zawierają wystarczająco szczegółowych informacji, m.in. na temat pochodzenia ekonomicznego lub celu przeznaczenia środków pieniężnych, i nie są one w każdym przypadku wymagane. Koniecznie należy również uwzględnić szybko zmieniające się metody działania przestępców, a także wzrost cyberprzestępczości, oszustw internetowych i nielegalnych rynków internetowych, któremu sprzyja rozwój rynku pieniądza elektronicznego i oferowanych przez niego produktów, a w szczególności rozpowszechnienie się przedpłaconych instrumentów płatniczych. Wymagane jest rozszerzenie definicji środków pieniężnych na tego typu metody płatności, aby wypełnić tę lukę prawną, sygnalizowaną i potwierdzaną przez organy ścigania⁴.

5. Różne kary za brak deklaracji w państwach członkowskich

Kary za niedopełnienie obowiązku złożenia deklaracji o środkach pieniężnych bardzo się różnią w poszczególnych państwach członkowskich. Niektóre z nich stosują bardzo niskie kary, które mogą nie działać odstraszająco, podczas gdy surowość kar w innych państwach członkowskich wydaje się wskazywać na automatyczne założenie, że niezgłoszenie środków pieniężnych jest dowodem przestępstwa (które należy wykryć i poddać odrębnemu dochodzeniu). Obecne rozporządzenie w sprawie kontroli środków pieniężnych wymaga od państw członkowskich, aby powiadamiały Komisję o karach, jakie stosowały w momencie wejścia w życie tego rozporządzenia, ale wszelkie późniejsze zmiany tych kar nie podlegały już obowiązkowi powiadomienia.

6. Różne poziomy wdrażania w państwach członkowskich

Na podstawie obecnego rozporządzenia w sprawie kontroli środków pieniężnych większość państw członkowskich stosuje dobrowolnie taki sam formularz deklaracji, ale nie mają takiego obowiązku. Państwa członkowskie przekazują ponadto Komisji dane statystyczne, lecz ani samo przekazywanie danych, ani poziom ich szczegółowości nie mogą być egzekwowane, co może prowadzić do trudności w zapewnianiu spójnego stosowania rozporządzenia i oceny jego skuteczności.

⁴ Zob. sprawozdanie Europolu „Why cash is still king” dostępne pod następującym adresem: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/cash-still-king-criminals-prefer-cash-for-money-laundering>

Kolejnym problemem jest podniesienie świadomości podróżnych o ich obowiązkach. Najlepszym rozwiązaniem jest powierzenie tego zadania państwom członkowskim, biorąc pod uwagę ich szczególne potrzeby i sytuacje. Komisja rozważy, jak najlepiej osiągnąć ten cel, będzie kontaktować się w tej sprawie z ekspertami krajowymi państw członkowskich w tej sprawie i jest gotowa pomóc państwom członkowskim w opracowaniu odpowiednich materiałów.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Niniejszy wniosek wpisuje się w unijne i międzynarodowe ramy walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu.

FATF, w której Unia jest reprezentowana przez Komisję, wydaje na szczeblu międzynarodowym zalecenia dla państw dotyczące zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Zalecenia te nie stanowią bezpośrednio stosowanych instrumentów prawnych, ale mają dużą wagę: wzajemne oceny przestrzegania zaleceń wydawane przez członków FATF są uważnie śledzone i mają duży wpływ na reputację państw; Zalecenie FATF nr 32 dotyczy transgranicznych przepływów środków pieniężnych.

W celu stworzenia skutecznych ram zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na szczeblu unijnym przyjęto różne instrumenty prawne, w tym:

- czwartą dyrektywę w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy⁵, która uwzględnia większość zaleceń FATF;
- rozporządzenie (WE) nr 1781/2006 w sprawie informacji o zleceniodawcach, które towarzyszą przekazom pieniężnym⁶, wdrażające VII zalecenie specjalne FATF dotyczące przekazów pieniężnych;
- dyrektywę 2007/64/WE w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego⁷ (dyrektywę o usługach płatniczych), która – razem z dyrektywą w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy – wdraża VI zalecenie specjalne FATF dotyczące alternatywnych przekazów pieniężnych;
- rozporządzenie (WE) nr 2580/2001 w sprawie szczególnych środków restrykcyjnych skierowanych przeciwko niektórym osobom i podmiotom mających na celu zwalczanie terroryzmu⁸, które – razem z rozporządzeniem (WE) nr 881/2002⁹ wdrażającym sankcje ONZ przeciwko Al-Kaidzie i Talibom – wdraża część III zalecenia specjalnego FATF dotyczącego zamrażania aktywów terrorystów.

Najogólniej rzecz ujmując, do celów walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu:

- dyrektywa w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy ustanawia ramowe przepisy dotyczące funkcjonowania oficjalnego sektora finansowego; oraz
- rozporządzenie w sprawie kontroli środków pieniężnych ustanawia uzupełniające przepisy ramowe mające na celu ochronę Unii przed transferami środków pieniężnych przez jej zewnętrzne granice dokonywanymi przez osoby zajmujące się praniem

⁵ Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73.

⁶ Dz.U. L 345 z 8.12.2006, s. 1.

⁷ Dz.U. L 319 z 5.12.2007, s. 1.

⁸ Dz.U. L 344 z 28.12.2001, s. 70.

⁹ Dz.U. L 139 z 29.5.2002, s. 9.

pieniędzy i osoby finansujące terroryzm, które chcą obejść kontrole, jakie obowiązują w oficjalnym systemie finansowym;

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Niniejszy wniosek jest zgodny z innymi politykami Unii i wnosi wkład w ich realizację, jest on w szczególności spójny z:

- *Europejską agendą bezpieczeństwa*¹⁰, która podkreśla znaczenie walki z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną oraz wymiany informacji pomiędzy właściwymi organami, w tym zwłaszcza jednostkami analityki finansowej;
- *Planem działania na rzecz skuteczniejszego zwalczania finansowania terroryzmu* wskazującym szereg inicjatyw politycznych i prawnych (w tym niniejszy wniosek), które należy traktować jako elementy kompleksowego podejścia w tym obszarze polityki; oraz
- wnioskiem Komisji w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania terroryzmu i zastępującej decyzję ramową Rady 2002/475/WSiSW w sprawie zwalczania terroryzmu¹¹, który zawiera przepisy o sankcjach karnych dla osób lub podmiotów za pomocnictwo w terroryzmie.
- Zasada swobodnego przepływu kapitału, która zakazuje ograniczeń w przepływach pieniężnych i kapitałowych pomiędzy państwami członkowskimi a krajami trzecimi, pozostaje bez uszczerbku dla niedyskryminacyjnych środków uzasadnionych powodami związanymi z porządkiem publicznym lub bezpieczeństwem publicznym.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Niniejszy wniosek ma dwie podstawy prawne określone w prawie pierwotnym:

- art. 114 (rynek wewnętrzny) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) – ponieważ w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz ochrony obywateli i przedsiębiorstw Unii konieczne jest przedsięwzięcie środków, aby powstrzymać osoby zajmujące się praniem pieniędzy i osoby finansujące terroryzm, które wykorzystują różnice w krajowych podejściach do przemieszczania środków pieniężnych. Aby środki te były skuteczne, muszą być zharmonizowane; oraz
- art. 33 (współpraca celna) TFUE – ponieważ kontrole środków pieniężnych powinny odbywać się na granicy zewnętrznej Unii, gdzie działa administracja celna. Administracja celna dysponuje ponadto znaczną wiedzą fachową o kontrolach ruchu pasażerskiego i przepływu przesyłek przez granice zewnętrzne.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Wniosek stanowi element unijnych ram prawnych przeciwdziałających praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Proponowane przepisy są paralelne z przepisami dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy w zakresie przepływów środków pieniężnych przez granice zewnętrzne.

¹⁰ C (2015) 185 final

¹¹ COM(2015) 625 final.

Zorganizowanie rynku wewnętrznego, w obrębie którego obowiązuje swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału, wymaga podejmowania zharmonizowanych działań we wszystkich państwach członkowskich (w razie konieczności również działań w interesie publicznym), aby utrzymać odpowiedni i jednolity poziom ochrony oraz równe warunki działania.

Osiągnięcie wymaganego stopnia harmonizacji wyłącznie na podstawie ustawodawstwa krajowego nie byłoby możliwe. Osoby zajmujące się praniem pieniędzy i osoby finansujące terroryzm mogą wykorzystywać istniejące rozbieżności i próbować przemieszczać środki pieniężne do UE lub z UE przez terytorium państw członkowskich, w których środki kontroli są najsłabsze. W świetle deklarowanych kwot środków pieniężnych wwożonych do UE lub wywożonych z UE każdego roku (osoby fizyczne przewożą średnio 60–70 mld EUR), mogłoby to powodować zakłócenia na rynku wewnętrznym.

Proponowane rozporządzenie nie uniemożliwia państwom członkowskim przyjmowania krajowych środków kontroli w odniesieniu do przepływów środków pieniężnych przez granice *wewnętrzne*, pod warunkiem że są one zgodne z art. 65 ust. 1 lit. b) i art. 65 ust. 3 TFUE.

Niniejsze rozporządzenie nie dotyczy środków ograniczających przepływ kapitału przyjmowanych przez UE lub państwa członkowskie w przypadku poważnych trudności w funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej (art. 66 TFUE) lub nagłego kryzysu w bilansie płatniczym (art. 143–144 TFUE).

- **Proporcjonalność**

Komisja uważa, że warianty polityki wybrane w celu zaradzenia powyższemu problemowi i osiągnięcia wskazanych celów są odpowiednie i konieczne.

Rozszerzenie zakresu kontroli na środki pieniężne wysyłane w przesyłkach pocztowych i towarowych oraz umożliwienie organom zatrzymywanie kwot niższych od kwot progowych, w przypadku gdy istnieją przesłanki wskazujące na działalność przestępczą, zapewni pełną i wyraźną zgodność z międzynarodowymi normami i standardami w zakresie najlepszych praktyk. Organy uzyskałyby ponadto większe uprawnienia do kontroli, które będą się wiązały tylko z ograniczonymi dodatkowymi obciążeniami administracyjnymi dla obywateli, przedsiębiorstw i organów; dotyczy to zwłaszcza wprowadzenia systemu ujawniania informacji o środkach pieniężnych wysyłanych w przesyłkach pocztowych i towarowych, który będzie dawał organom krajowym pełne uprawnienia kontrolne, ale nie będzie nakładał na podmioty gospodarcze działające zgodnie z prawem obowiązku składania regularnych deklaracji.

Jeśli chodzi o wymianę informacji między właściwymi organami, ustanowienie czynnego obowiązku udostępniania danych jednostce analityki finansowej zainteresowanego państwa członkowskiego zagwarantuje, że jednostki analityki finansowej będą otrzymywały wszystkie dane potrzebne im do analiz. Taki stopień harmonizacji danych jest konieczny, aby uniknąć sytuacji, w której dane będą „udostępniane”, ale nie będą czynnie przekazywane jednostce analityki finansowej. Zostanie wprowadzony obowiązek wymiany informacji między właściwymi organami w odniesieniu do wykroczeń i przepływów środków pieniężnych w sytuacji, gdy istnieją przesłanki wskazujące na działalność przestępczą, aby przyczynić się do

większej skuteczności właściwych organów w walce z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, przy jednoczesnym zapewnieniu proporcjonalności.

Poprzez włączenie złota do definicji środków pieniężnych i wybór mechanizmu, w ramach którego elementy tej definicji można swobodnie dostosowywać do zmieniających się tendencji i technologii w drodze aktu delegowanego, wniosek uwzględnia najnowsze standardy i świadczy o dążeniu UE do uniemożliwienia obchodzenia w przyszłości przepisów przez wykorzystywanie nowych sposobów przenoszenia wartości. Proponowane kary za brak deklaracji pozostawiają państwom członkowskim swobodę przyjęcia środków, które uznają za niezbędne do osiągnięcia swoich celów. Ze względu na swoje właściwości karty przedpłacone są obciążone ryzykiem ich wykorzystania do przenoszenia wartości przez granice zewnętrzne w celu finansowania działalności nielegalnej. Zgodnie z zasadą lepszego stanowienia prawa ewentualne uwzględnienie niektórych kart przedpłaconych w przyszłości przez przyjęcie aktu delegowanego powinno być poprzedzone oceną występowania takiego ryzyka, praktycznej możliwości wyegzekwowania stosownych przepisów oraz proporcjonalności, przy uwzględnieniu zgodnego z prawem wykorzystania kart przedpłaconych.

- **Wybór instrumentu**

Właściwym instrumentem prawnym umożliwiającym osiągnięcie wskazanego celu oraz koniecznego stopnia harmonizacji jest rozporządzenie.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/kontrole sprawności obowiązującego prawodawstwa**

Podczas przeprowadzonej w 2015 r. szczegółowej oceny *ex post*¹² pierwotnego rozporządzenia w sprawie kontroli środków pieniężnych zidentyfikowano kilka obszarów, które mogą wymagać poprawy:

- objęcie zakresem rozporządzenia środków pieniężnych przesyłanych pocztą lub przewożonych jako ładunek na zewnętrznych granicach UE;
- rozszerzenie i ujednolicenie możliwości wymiany informacji pomiędzy państwami członkowskimi przez:
 - a. włączenie w jej zakres wszystkich informacji o kontrolach środków pieniężnych (w tym niepodejrzanych dobrowolnych zgłoszeń); oraz
 - b. określenie jasnych procedur i zapewnienie skutecznych narzędzi wymiany informacji;
- wyraźne zezwolenie na wykorzystanie informacji pochodzących z deklaracji środków pieniężnych do celów podatkowych, w tym walki z oszustwami podatkowymi i uchylaniem się od opodatkowania;
- zbliżenie kar związanych z kontrolą środków pieniężnych, które są stosowane przez państwa członkowskie na granicach zewnętrznych UE;
- usprawnienie procesu wymiany informacji o deklaracjach środków pieniężnych w odniesieniu do jednostek analityki finansowej;

¹² Link to evaluation to be inserted

- włączenie do definicji środków pieniężnych złota i kamieni szlachetnych; oraz
- stworzenie mechanizmu zapewniającego odpowiedni i spójny poziom wdrażania w państwach członkowskich.

Obszary te zostały przeanalizowane w późniejszej ocenie skutków.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Konsultacje społeczne z zainteresowanymi stronami poświęcone różnym wariantom strategicznym¹³ przeprowadzono za pośrednictwem platformy EUSurvey. Otrzymano wprawdzie ograniczoną liczbę odpowiedzi, ale wynika z nich, że wybrane warianty były generalnie oceniane pozytywnie przez respondentów, z wyjątkiem rozszerzenia definicji „środków pieniężnych”, któremu sprzeciwiła się niewielka mniejszość. Ukierunkowana konsultacja poświęcona kwestii rozszerzenia definicji dała jednak inny wynik (zob. poniżej), który Komisja uznała za rozstrzygający. W związku z zasadą pomocniczości Komisja uznała, że działania mające na celu podniesienie świadomości podróżnych powinny być prowadzone przez państwa członkowskie, przy wsparciu ze strony Komisji. Respondenci opowiedzieli się za wprowadzeniem możliwości wymiany danych zawartych w standardowych deklaracjach środków pieniężnych do celów podatkowych, ale podczas oceny skutków pojawiły się zastrzeżenia prawne dotyczące tego rozwiązania, w związku z czym musiano z niego zrezygnować w niniejszym wniosku.

Przeprowadzono także bardziej ukierunkowane konsultacje z organami celnymi, policją i organami analityki finansowej we wszystkich państwach członkowskich w sprawie możliwości rozszerzenia zakresu definicji środków pieniężnych na inne instrumenty niż gotówka i zbywalne papiery na okaziciela. Otrzymane odpowiedzi (72 z 27 państw członkowskich) były ogólnie pozytywne i proponowały, by przyjęte podejście umożliwiałoby łatwą zmianę wykazu takich środków przechowywania wartości. Komisja proponuje uwzględnienie tej propozycji i rozszerzenie definicji „środków pieniężnych” w taki sposób, że wniosek będzie określał wykaz głównych kategorii, a ich poszczególne elementy zostaną wymienione w załączniku, który można zmieniać w drodze aktu delegowanego – pod nadzorem Parlamentu Europejskiego i Rady – w celu uwzględnienia zachodzących zmian i ochrony rozporządzenia przed utratą aktualności.

Od czasu wejścia w życie pierwotnego rozporządzenia w sprawie kontroli środków pieniężnych Komisja utrzymywała ponadto regularne kontakty z krajowymi ekspertami do spraw kontroli środków pieniężnych. W tym wieloletnim okresie eksperci przekazywali Komisji swoje cenne uwagi, które zostały uwzględnione przy przygotowywaniu niniejszego wniosku.

- **Ocena skutków**

Przeprowadzono ocenę skutków¹⁴, a Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała jej pozytywną opinię¹⁵.

Warianty wybrane w celu rozwiązania zidentyfikowanych problemów są kompatybilne i poprawiają znacznie działanie obecnego rozporządzenia w sprawie kontroli środków

¹³ Streszczenie sprawozdania z konsultacji można znaleźć pod następującym adresem: [Link to be inserted](#)

¹⁴ Zob. streszczenie opinii skutków: [Insert link](#); Zob. pełna wersja oceny skutków: [Insert link](#)

¹⁵ [Insert link](#)

pieniężnych, nie prowadząc jednocześnie do powstania zbędnych obciążeń administracyjnych. Cel ten zostałby osiągnięty przez:

- prawidłowe wdrożenie zalecenia FATF nr 32 w sprawie przewoźników środków pieniężnych za pomocą środków opierających się na ujawnianiu środków pieniężnych przewożonych jako ładunki lub przesyłki kurierskie, które – w połączeniu z odpowiednimi kontrolami i analizami – zapewniłyby konieczne informacje i kontrolę, bez wprowadzania dodatkowego obciążenia w postaci systematycznych deklaracji;
- usprawnienie wymiany danych i wyjaśnienie związanych z nią wątpliwości, wskazanie uczestniczących podmiotów oraz procedury, jaka ma być stosowana;
- wyraźne zezwolenie na zatrzymywanie kwot niższych od kwot progowych na podstawie przepisów krajowych, gdy próg jest wystarczająco wysoki, aby uzasadnić działanie;
- zmianę definicji „środków pieniężnych” w oparciu o obiektywne elementy i zabezpieczenie jej przed dezaktualizacją przez wprowadzenie możliwości włączania nowych elementów w drodze aktów delegowanych, pod nadzorem Rady i Parlamentu;
- pozostawienie kwestii kar w gestii państw członkowskich, które powinny powiadomić Komisję o obowiązujących przepisach krajowych oraz ich zmianach; oraz
- sformalizowanie szeregu innych działań, które do tej pory miały zasadniczo charakter dobrowolny, takich jak dostarczanie statystyk, stosowanie ujednoliconego formularza deklaracji i zgłaszanie zmian kar za niedopełnienie obowiązku złożenia deklaracji, co zapewni jakość przyszłych ocen i większą pewność prawa dla zainteresowanych stron.

Jeśli chodzi o obciążenia i koszty administracyjne, proponowane działania dotyczą środków pieniężnych w wysokości 10 000 EUR lub większej, które są przemieszczane przez zewnętrzne granice UE przez osoby albo jako przesyłka towarowa lub pocztowa, który to sposób wysyłki jest bardzo rzadko wykorzystywany przez przedsiębiorstwa. Obecnie wymagane jest, aby osoba fizyczna przewożąca przesyłkę środków pieniężnych złożyła deklarację. Doświadczenie pokazuje, że zawodowi kurierzy są bardzo świadomi swoich obowiązków i generalnie wywiązują się z nich. Nowy obowiązek dotyczący ujawniania środków pieniężnych znajdujących się w przesyłkach pocztowych lub towarowych ma umożliwiać organom przeprowadzenie kontroli oraz, w razie potrzeby, żądanie dokumentacji. Nie jest wprowadzany systematyczny obowiązek składania deklaracji, a organy mogą korzystać ze swobody uznania (np. w przypadku przesyłek pomiędzy bankami). W świetle proponowanego podejścia i faktu, że ten sposób przesyłania środków pieniężnych jest stosunkowo rzadko stosowany, przewiduje się, że wpływ na przedsiębiorstwa kurierskie będzie minimalny. Nie przewiduje się skutków dla MŚP ani mikroprzedsiębiorstw.

- **Prawa podstawowe**

Planowane środki mogą mieć wpływ na następujące prawa zapisane we wskazanych poniżej artykułach Karty praw podstawowych UE (dalej: „Karty”):

- prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz domu (art. 7 Karty);
- ochronę danych osobowych (art. 8 Karty);

- wolność prowadzenia działalności gospodarczej (art. 16 Karty); oraz
- prawo własności (art. 17 Karty).

Na prawa te wpływa szereg środków: obywatele mogą mieć obowiązek składania oświadczeń i przekazywania danych osobowych, które będą rejestrowane, przetwarzane i przekazywane innym organom; w ramach nowego systemu zwiększy się liczba zbieranych informacji; w przypadku podejrzenia, że przewożone środki pieniężne są związane z działalnością przestępczą, organy mogą zdecydować o ich tymczasowym zatrzymaniu, co wpływa na prawo własności.

Art. 52 Karty stanowi, że wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności uznanych w Karcie muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę tych praw i wolności, odpowiadać celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię i być proporcjonalne.

Niniejszy wniosek tworzy podstawę prawną, a jego cele mają charakter celów interesu ogólnego. Przewiduje on ponadto szereg gwarancji dotyczących wykorzystania danych, w tym nakłada na właściwe organy (działające jako administrator danych) obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa danych oraz przestrzegania tajemnicy służbowej, zasady celowości i odpowiedniego okresu zatrzymywania danych podczas ich przetwarzania.

Środki te zapewniają równowagę pomiędzy prawami podstawowymi a uzasadnionymi interesami społeczeństwa, za pomocą podejścia, które jest skuteczne (tzn. pozwala na osiągnięcie celu) i jednocześnie wpływa na prawa podstawowe w możliwie najmniejszym stopniu.

4. WPLYW NA BUDŻET

Niniejszy wniosek nie ma znaczącego wpływu finansowego na budżet Unii Europejskiej.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Komisja będzie monitorować wdrażanie niniejszego rozporządzenia i jego stosowanie w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi. Stałe i regularne monitorowanie pozwoli sprawdzić, czy rozporządzenie jest odpowiednio stosowane i umożliwi wczesne rozwiązanie ewentualnych problemów. Zbierane będą dane oparte na faktach w celu monitorowania proponowanych wskaźników (tzn. informacje statystyczne dotyczące zarejestrowanych deklaracji przekazywane do Komisji; kontrole przeprowadzone po złożeniu deklaracji; kontrole przeprowadzone w przypadku braku deklaracji i wyniki tej kontroli; informacje statystyczne dotyczące kar za niedopełnienie obowiązku złożenia deklaracji), które zostaną wykorzystane do przyszłej oceny rozporządzenia.

Wniosek przewiduje, że pierwsze sprawozdanie z oceny zostanie przedłożone przez Komisję Parlamentowi Europejskiemu i Radzie pięć lat po wejściu rozporządzenia w życie, a kolejne będą przedstawiane co pięć lat. W ocenie tej zostanie uwzględnione, w jakim stopniu udało się osiągnąć cele rozporządzenia.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W art. 1 określono cele wniosku i wyjaśniono, że zamiarem prawodawcy jest ustanowienie przepisów paralelnych z przepisami dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy w zakresie przepływów środków pieniężnych przez granice zewnętrzne.

W art. 2 ustanowiono szereg definicji, przede wszystkim definicję „środków pieniężnych”. Aby uwzględnić zmiany zachowań przestępców, którzy dążą do obejścia obowiązku złożenia deklaracji, w artykule tym ustanowiono cztery szerokie kategorie: gotówkę, zbywalne papiery na okaziciela, towary używane jako wysoce płynne środki przechowywania wartości i karty przedpłacone. Druga, trzecia i czwarta kategoria jest opisana szczegółowo w załączniku, który może zostać zmieniony w drodze aktu delegowanego, pod nadzorem Rady i Parlamentu Europejskiego. Podejście to wynika z faktu, że przestępcy usiłujący obejść obowiązek deklaracji środków pieniężnych czasami kupują za nie cenne towary, takie jak złote monety. W przypadku wprowadzenia – zgodnie z wnioskiem – kontroli złotych monet i kruszcu wysokiej czystości, przestępcy mogą próbować obchodzić przepisy, posługując się innymi towarami. Konieczne jest zapewnienie możliwości szybkiego podejmowania działań w odpowiedzi na takie zachowania przestępcze, w przypadku takiej potrzeby. Przygotowując zmiany załącznika, Komisja rozważy, w jaki sposób pogodzić potrzebę szybkiego podjęcia działania z łatwością jego wdrożenia w warunkach operacyjnych (właściwe organy muszą dysponować środkami technicznymi, które pozwolą im szybko stwierdzić charakter towaru i jego wartość) i uwzględni proporcjonalność działania z punktu widzenia praw podstawowych.

W art. 2 lit. i) zdefiniowano pojęcie działalności przestępczej przez odniesienie do działań wymienionych w art. 3 ust. 4 dyrektywy (UE) 2015/849. Zaproponowano również definicję działalności przestępczej do celów kryminalizacji prania pieniędzy (przypis: wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie zwalczania prania pieniędzy przez środki prawa karnego COM (2016)826 final z dnia 21 grudnia 2016 r.). Po przyjęciu przez współustawodawców wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawa karnego Komisja oceni, czy konieczna będzie zmiana dyrektywy (UE) 2015/849 w celu dostosowania definicji działalności przestępczej, tak by odzwierciedlała definicję określoną w dyrektywie w sprawie zwalczania prania pieniędzy przez środki prawa karnego.

Art. 3 nakłada na osoby fizyczne obowiązek deklarowania kwot w wysokości 10 000 EUR lub większej oraz określa, w jaki sposób należy składać taką deklarację (na piśmie lub drogą elektroniczną, korzystając z formularza ustanowionego zgodnie z art. 15 lit. a)), oraz dane, które powinna zawierać.

Art. 4 nakłada obowiązek ujawniania środków pieniężnych w transporcie (takich jak środki pieniężne w przesyłkach towarowych lub paczkach), który umożliwia właściwym organom, które napotykają przesyłkę środków pieniężnych w wysokości 10 000 EUR lub większej, korzystanie ze swobody uznania i wymaganie od nadawcy, zamierzonego odbiorcy albo ich przedstawiciela, aby złożyli deklarację. Podejście to zapewnia organom możliwość uzyskania pełnych informacji bez konieczności nakładania systematycznego obowiązku deklaracyjnego, np. w odniesieniu do przesyłek pomiędzy uznanymi instytucjami finansowymi. Podobnie jak w przypadku deklaracji będących przedmiotem art. 3, proponuje się, aby deklaracje dotyczące ujawnienia środków pieniężnych były składane na piśmie lub drogą elektroniczną, korzystając z formularza określonego zgodnie z art. 15 lit. a).

Art. 5 przyznaje uprawnienia kontrolne właściwym organom i określa, że w przypadku wykroczenia przeciwko obowiązkowi złożenia deklaracji, mają one prawo ustanowić deklarację z urzędu.

Art. 6 umożliwia organom rejestrowanie szczegółów dotyczących przepływów środków pieniężnych w kwotach poniżej progu wymagającego deklaracji lub ujawnienia środków. Biorąc pod uwagę wpływ tego przepisu na prawa podstawowe, zwłaszcza w odniesieniu do tymczasowego zatrzymania środków pieniężnych na mocy art. 7, wszelkie działania są zależne od wystarczająco wysokiej kwoty progowej i wymagają zaistnienia przesłanek działalności przestępczej. Zastosowanie będzie miała definicja działalności przestępczej określona w dyrektywie w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy (pranie pieniędzy, finansowanie terroryzmu lub przestępstw źródłowych, takich jak przestępstwa skarbowe).

Art. 7 umożliwia organom tymczasowe zatrzymanie środków pieniężnych w przypadkach gdy wymagane było złożenie deklaracji lub oświadczenia dotyczącego ujawnienia środków pieniężnych, lecz tego nie uczyniono, lub – bez względu na kwotę – jeśli istnieje podejrzenie działalności przestępczej. Szczegółowe zasady zatrzymania są określane w przepisach krajowych, ale należy podkreślić, że jest to wyłącznie zabezpieczający środek administracyjny, którego jedynym celem jest umożliwienie właściwym organom zatrzymania środków pieniężnych pomiędzy momentem stwierdzenia nieprawidłowości a momentem, w którym inne organy, takie jak jednostka analityki finansowej lub organy sądowe, zdecydują, czy istnieją wystarczające podstawy przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego oraz sądowego zatrzymania lub uwolnienia tych środków. Wszelkie takie tymczasowe zatrzymanie musi być uzasadnione poprzez odniesienie do konkretnych okoliczności oraz powinno podlegać skutecznemu środkowi zaskarżenia zgodnie z prawem krajowym. W przypadku, gdy właściwe organy nie wydadzą decyzji w okresie przewidzianym na tymczasowe zatrzymanie lub w przypadku gdy zdecydują, że nie ma podstaw dalszego zatrzymania środków pieniężnych, środki pieniężne powinny być niezwłocznie udostępnione zgłaszającemu.

W art. 8 nałożono na właściwe organy obowiązek aktywnego przekazywania informacji uzyskanych na mocy art. 3, 4, 5 ust. 3 lub art. 6 jednostce analityki finansowej; samo pozostawienie tych informacji do dyspozycji jednostki analityki finansowej nie jest wystarczające. Informacje te należy przekazać zgodnie z przepisami technicznymi ustanowionymi na mocy art. 15 lit. c).

W art. 9 przewidziano możliwość wymiany informacji między właściwymi organami, tj. organami celnymi i innymi organami wyznaczonymi przez państwa członkowskie do celów stosowania rozporządzenia (np. strażą graniczną, organami podatkowymi itp.). Biorąc pod uwagę międzynarodowy charakter prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz fakt, że możliwy jest wjazd lub wwóz do Unii oraz wyjazd lub wywóz z Unii przez jedno państwo członkowskie, a następnie przemieszczanie się bez napotykania dodatkowych kontroli, konieczne jest, do celów analizy ryzyka i do celów prewencyjnych, aby informacje na temat przestępstw (niezłożenie deklaracji, deklaracje z urzędu lub przesłanki działalności przestępczej) były udostępniane właściwym organom w innych państwach członkowskich. Właściwe organy powinny również móc udostępniać te informacje innym organom, które są odpowiedzialne za ściganie działalności przestępczej zgodnie z definicją zawartą w niniejszym wniosku, ale nie są bezpośrednio określone mianem „właściwych organów”, np. policji lub (do celów wykrywania i ścigania przestępstw podatkowych) organom podatkowym. Komisja powinna być powiadamiana o wszelkich przesłankach wskazujących na działalność przestępczą, która mogłyby niekorzystnie wpłynąć na interesy finansowe Unii. Zanonimizowane dane dotyczące analizy ryzyka i wyników analizy ryzyka powinny być również wymieniane pomiędzy

właściwymi organami w tym samym państwie członkowskich i w innych państwach członkowskich, jeżeli stwierdzą one, że dane zagrożenie powoduje duże ryzyko w innym miejscu w Unii. Dane powinny być wymieniane zgodnie z przepisami technicznymi ustanowionymi na podstawie art. 15 lit. c), za pomocą formularza określonego zgodnie z art. 15 lit. d).

Art. 10 umożliwia wymianę informacji z krajami spoza UE, za zgodą władz, które pierwotnie zebrały te informacje, i przy przestrzeganiu wszystkich krajowych i unijnych przepisów dotyczących przekazywania danych osobowych do krajów spoza UE.

Przepisy art. 11 stanowią, że właściwe organy, które uzyskują dane na mocy niniejszego rozporządzenia, działają jako administratorzy uzyskanych danych osobowych oraz że wszelkie informacje otrzymane na mocy niniejszego rozporządzenia są objęte tajemnicą służbową i muszą być odpowiednio chronione. Informacje mogą być ujawnione wyłącznie w wypadku, gdy zezwalają na to krajowe przepisy prawne, w szczególności w związku z toczącym się obecnie postępowaniem sądowym.

Art. 12 ogranicza przetwarzanie danych osobowych do celów zapobiegania działalności przestępczej i jej zwalczania. W artykule tym określono również okres zatrzymywania danych zawartych w deklaracji oraz ustalono jego długość na pięć lat.

Art. 13 przewiduje kary za nieprzestrzeganie obowiązku złożenia deklaracji. Nowym elementem jest zobowiązanie państw członkowskich do informowania Komisji o wszelkich zmianach w ich przepisach karnych po wejściu rozporządzenia w życie. Państwa członkowskie mają swobodę w zakresie określania kar, ale wszelkie kary powinny odnosić się wyłącznie do niezłożenia deklaracji zgodnie z rozporządzeniem oraz powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Nakładając sankcje za brak złożenia deklaracji, organy nie powinny zakładać ani uwzględniać obecności lub braku przestępstw źródłowych leżących u podstaw niezgłoszonych środków pieniężnych. Sankcje nie niwelują potrzeby przeprowadzenia oddzielnego dochodzenia dotyczącego możliwości popełnienia przestępstwa, która pozostaje poza zakresem tego rozporządzenia. Przy określaniu kar za niezgłoszenie środków państwa członkowskie powinny uwzględnić odnośne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

W art. 14 przyznano Komisji uprawnienie do przyjmowania aktów delegowanych w celu umożliwienia wprowadzania zmian do załącznika, w którym wymienione są elementy definicji środków pieniężnych. Taka elastyczność jest konieczna, aby zabezpieczyć rozporządzenie przed dezaktualizacją i umożliwić decydom politycznym szybkie reagowanie na nowe tendencje w przestępczości i uwzględnienie rozwoju międzynarodowych standardów i najlepszych praktyk. Wszelkie zmiany będą możliwe jedynie wtedy gdy wykazana zostanie konieczność ich przeprowadzenia, zastosowane zostanie proporcjonalne podejście, gwarantujące, że właściwe organy będą mogły w praktyce egzekwować wszelkie dodatkowe przepisy, oraz sprawowany będzie nadzór ze strony Parlamentu Europejskiego i Rady, które mają prawo do sprzeciwu po otrzymaniu powiadomienia o przyjęciu takiego aktu oraz mogą w każdej chwili odwołać instytucję delegowaną. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami krajowymi z państw członkowskich w dziedzinie kontroli środków pieniężnych w celu uzyskania ich opinii.

Art. 15 przyznaje Komisji uprawnienia wykonawcze do ustanawiania środków mających na celu zapewnienie jednolitego stosowania kontroli, przez ustanowienie między innymi wzorów formularzy deklaracji i ujawniania informacji; przepisów technicznych dotyczących wymiany informacji (które uwzględniają stosowany system elektroniczny)

oraz przepisów dotyczących przekazywania Komisji przez państwa członkowskie anonimowych informacji statystycznych w sprawie zgłoszeń i naruszeń, jak również formatu takiego przekazywania.

Art. 16 ustanawia Komitet ds. Kontroli Środków Pieniężnych, którego członkami będą krajowi eksperci wyznaczeni przez państwa członkowskie i który będzie wspomagać Komisję w sporządzaniu aktów wykonawczych.

Art. 17 dotyczy przekazywania informacji Komisji i przewiduje, że państwa członkowskie przekazują informacje dotyczące właściwych organów do celów stosowania rozporządzenia w sprawie kontroli środków pieniężnych i kar przewidzianych za niedopełnienie obowiązku złożenia deklaracji. Państwa członkowskie powinny ponadto na bieżąco informować Komisję o wszelkich późniejszych zmianach. Anonimowe dane statystyczne należy również przekazywać Komisji z częstotliwością określoną przez przepisy wykonawcze, lecz nie rzadziej niż raz w roku.

Art. 18 dotyczy środków oceny i stanowi, że sprawozdanie jest przesyłane przez Komisję Parlamentowi Europejskiemu i Radzie pięć lat po wejściu w życie rozporządzenia, a następnie co pięć lat.

Art. 19 uchyla rozporządzenie (WE) nr 1889/2005.

Art. 20 stanowi, że rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego przyjęciu. Jego wejście w życie następuje w sposób określony przez prawodawcę.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Unii lub wywożonych z Unii
oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1889/2005**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 33 i 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Jednym z priorytetów Unii jest wspieranie harmonijnego, zrównoważonego i powszechnego rozwoju rynku wewnętrznego jako obszaru, w obrębie którego mogą się swobodnie i bezpiecznie przemieszczać towary, osoby, usługi i kapitał.
- 2) Ponowne wprowadzenie do gospodarki nielegalnych wpływów i przekierowanie środków na finansowanie nielegalnej działalności prowadzą do zakłóceń i pogorszenia warunków uczciwej konkurencji dla obywateli i przedsiębiorstw przestrzegających prawa, a zatem stanowią zagrożenie funkcjonowania rynku wewnętrznego. Ponadto wspiera to działania przestępcze i terrorystyczne, które zagrażają bezpieczeństwu obywateli Unii. W związku z tym Unia podjęła działania ochronne.
- 3) Jednym z głównych fundamentów działania była dyrektywa Rady 91/308/EWG³, w której określono szereg środków i obowiązków dla instytucji finansowych, osób prawnych oraz pewnych grup zawodowych w odniesieniu do przepisów dotyczących między innymi przejrzystości, prowadzenia ewidencji i zasady „znaj swojego klienta” oraz obowiązek zgłaszania podejrzanych transakcji krajowym jednostkom analityki finansowej, które ustanowiono jako ośrodki mające oceniać te transakcje, współpracować ze swoimi odpowiednikami w innych krajach i, w razie konieczności, kontaktować się z organami sądowymi. Od tego czasu dyrektywa została zmieniona i zastąpiona przez kolejne środki. Obecnie przepisy w zakresie przeciwdziałania

¹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

² Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

³ Dyrektywa Rady 91/308/EWG z dnia 10 czerwca 1991 r. w sprawie uniemożliwienia korzystania z systemu finansowego w celu prania brudnych pieniędzy (Dz.U. L 166 z 28.6.1991, s. 77).

praniu pieniędzy są określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849⁴.

- 4) Z uwagi na ryzyko, że stosowanie dyrektywy 91/308/EWG prowadziło do zwiększonych przepływów środków pieniężnych w nielegalnych celach, które mogłyby stanowić zagrożenie systemu finansowego i rynku wewnętrznego, dyrektywa ta została uzupełniona rozporządzeniem (WE) nr 1889/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady⁵. Rozporządzenie to ma na celu wykrywanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz zapobieganie im poprzez ustanowienie systemu kontroli mającego zastosowanie do osób fizycznych, które wjeżdżają do Unii lub ją opuszczają, przewożąc środki pieniężne lub zbywalne papiery na okaziciela w kwocie co najmniej 10 000 EUR lub w równowartości tej kwoty w innych walutach.
- 5) Rozporządzeniem (WE) nr 1889/2005 wdrożono we Wspólnocie międzynarodowe standardy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu opracowane przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF).
- 6) W dyrektywie (UE) 2015/849 określono i opisano szereg działań przestępczych, z których wpływy mogą stać się przedmiotem prania pieniędzy lub mogą być wykorzystywane do finansowania terroryzmu. Często wpływy z takiej działalności przestępczej są przewożone przez zewnętrzne granice Unii do celów prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Niniejsze rozporządzenie powinno to uwzględniać i określać system zasad, które – oprócz przyczyniania się do przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu – mają ułatwić wykrywanie i ściganie działalności przestępczej określonej w dyrektywie (UE) 2015/849.
- 7) FATF ustanowiono podczas szczytu grupy G7 w Paryżu w 1989 r. i jest ona organem międzyrządowym określającym standardy i propagującym skuteczne wdrażanie środków ustawowych, regulacyjnych i operacyjnych mających na celu walkę z praniem pieniędzy, finansowaniem terroryzmu i innymi powiązanymi zagrożeniami integralności międzynarodowego systemu finansowego. Szereg państw członkowskich należy do FATF lub jest reprezentowanych na forum FATF poprzez organy regionalne. Unia jest reprezentowana w FATF przez Komisję i zobowiązała się do skutecznego wprowadzenia w życie jej zaleceń. Na poziomie FATF zalecenie nr 32 w sprawie przewoźników środków pieniężnych stanowi, że należy ustanowić przepisy w odniesieniu do odpowiednich kontroli transgranicznego przepływu środków pieniężnych.
- 8) W wyniku rozwoju wiedzy na temat mechanizmów stosowanych do przekazywania bezprawnie uzyskanych wartości za granicę i wynikających z nich zmian wprowadzonych do zaleceń FATF, zmian do ram prawnych wprowadzonych dyrektywą (UE) 2015/849, jak również dzięki opracowaniu nowych najlepszych praktyk oraz na podstawie oceny obowiązującego prawodawstwa, przepisy rozporządzenia (WE) nr 1889/2005 powinny odzwierciedlać te zmiany. Z uwagi na duży zakres koniecznych zmian, rozporządzenie to należy uchylić i zastąpić nowym rozporządzeniem.

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1889/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Wspólnoty lub wywożonych ze Wspólnoty (Dz.U. L 309 z 25.11.2005, s. 9)

- 9) Niniejsze rozporządzenie nie narusza możliwości zapewnienia przez państwa członkowskie dodatkowych krajowych systemów kontroli przepływów środków pieniężnych w obrębie Unii, pod warunkiem że kontrole te są zgodne z podstawowymi wolnościami Unii, w szczególności z art. 63 i 65 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- 10) Niniejsze rozporządzenie nie dotyczy środków ograniczających przepływ kapitału przyjmowanych przez Unię lub państwa członkowskie w przypadku poważnych trudności w funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej, na mocy art. 66 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub w przypadku nagłego kryzysu w bilansie płatniczym, na mocy art. 143 i 144 tego Traktatu.
- 11) Ze względu na obecność organów celnych na zewnętrznych granicach Unii, ich doświadczenie w przeprowadzaniu kontroli pasażerów i towarów przekraczających granice zewnętrzne oraz doświadczenie w stosowaniu rozporządzenia (WE) nr 1889/2005 organy te powinny nadal działać jako właściwe organy do celów niniejszego rozporządzenia. Jednocześnie państwa członkowskie nadal powinny mieć możliwość wyznaczenia innych organów krajowych, które będą działały na granicach zewnętrznych jako właściwe organy.
- 12) Jednym z najważniejszych pojęć używanych w niniejszym rozporządzeniu jest termin „środki pieniężne”, którego definicja powinna obejmować cztery kategorie: gotówkę, zbywalne papiery na okaziciela, towary używane jako wysoce płynne środki przechowywania wartości i określone typy kart przedpłaconych. Z uwagi na ich cechy jest prawdopodobne, że niektóre zbywalne papiery na okaziciela, towary używane jako wysoce płynne środki przechowywania wartości i karty przedpłacone, które nie są powiązane z rachunkiem bankowym, będą wykorzystywane zamiast gotówki jako anonimowe nośniki wartości, które można przemieścić przez zewnętrzne granice, unikając wykrycia przez organy publiczne stosujące klasyczny system nadzoru. W niniejszym rozporządzeniu należy określić niezbędne elementy definicji środków pieniężnych, jednocześnie umożliwiając Komisji zmianę elementów innych niż istotne w odpowiedzi na działania podejmowane przez przestępców i ich współników, aby obejść środek, który kontroluje tylko jeden rodzaj wysoce płynnego środka przechowywania wartości. Działania te polegają na przenoszeniu przez zewnętrzne granice innego rodzaju środka przechowywania wartości. Jeżeli wykryte zostaną dowody takiego działania na znaczną skalę, konieczne jest niezwłoczne podjęcie działań w celu zaradzenia tej sytuacji.
- 13) Zbywalne papiery na okaziciela są instrumentami finansowymi, które umożliwiają ich fizycznemu posiadaczowi zażądanie zapłaty kwoty finansowej bez poddawania się rejestracji lub wymienienia z nazwy. Mogą być łatwo wykorzystane do przekazywania znacznych wartości i wykazują się znacznym podobieństwem do waluty pod względem ryzyka związanego z niewłaściwym wykorzystaniem, płynnością i anonimowością.
- 14) Towary wykorzystywane jako wysoce płynne środki przechowywania wartości to towary reprezentujące wysoki stosunek wartości do ilości, dla których istnieje łatwo dostępny rynek handlu międzynarodowego, umożliwiający przeliczenie tych towarów na waluty przy jedynie niewielkich kosztach transakcji. Towary takie są zazwyczaj przedstawiane w jednolity sposób, umożliwiając szybkie sprawdzenie ich wartości.
- 15) Karty przedpłacone są to karty niespersonalizowane, przechowujące wartość pieniężną lub środki, które mogą być wykorzystane do celów transakcji płatniczych, nabycia towarów czy usług lub do wypłaty gotówki i które nie są powiązane z rachunkiem

bankowym. Mają one szerokie zastosowanie do różnorodnych celów zgodnych z prawem, a niektóre z tych instrumentów służą również interesom społecznym. Karty przedpłacone są łatwe do przenoszenia i mogą być wykorzystywane do przekazania znacznej wartości przez zewnętrzne granice UE. Konieczne jest zatem włączenie ich do definicji środków pieniężnych. Umożliwi to rozszerzenie działań na pewne rodzaje kart przedpłaconych, jeżeli będzie to uzasadnione, oraz z należyтым uwzględnieniem proporcjonalności oraz praktycznej możliwości wyegzekwowania stosownych przepisów.

- 16) W celu zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu obowiązek złożenia deklaracji należy nałożyć na osoby fizyczne wjeżdżające na terytorium Unii lub je opuszczające. Aby nienależnie nie ograniczać swobodnego przepływu ani nadmiernie nie obciążać obywateli i instytucji formalnościami administracyjnymi, obowiązek ten powinien podlegać progowi 10 000 EUR lub ekwiwalentowi tej sumy w towarach wykorzystywanych jako wysoce płynne środki przechowywania wartości, zbywalnych papierach na okaziciela, wartości karty przedpłaconej lub innych walutach. Powinien mieć zastosowanie do osób fizycznych przywożących takie kwoty na siebie, w swoim bagażu lub środku transportu, w którym przekraczają granicę zewnętrzną. Od takich osób należy zażądać udostępnienia środków pieniężnych właściwym organom do celów kontroli.
- 17) W odniesieniu do przepływu środków pieniężnych, któremu nie towarzyszy ich właściciel, nadawca, zamierzony odbiorca lub ich przedstawiciel, np. środków pieniężnych wwożonych do Unii lub wywożonych ze Unii w przesyłkach pocztowych, przesyłkach kurierskich, przesyłkach cargo lub ładunkach kontenerowych, właściwe organy na granicy zewnętrznej powinny mieć prawo wymagać od nadawcy, odbiorcy lub ich przedstawiciela złożenia deklaracji dotyczącej ujawnienia środków pieniężnych. Takie ujawnienie powinno obejmować szereg elementów, takich jak pochodzenie, miejsce przeznaczenia, pochodzenie gospodarcze i zamierzony cel wykorzystania środków, które to elementy nie są objęte zwykłą dokumentacją przedkładaną organom celnym, np. dokumentami przewozowymi i zgłoszeniami celnymi. Pozwoli to właściwym organom na przeprowadzenie analizy ryzyka i skoncentrowanie wysiłków na tych przesyłkach, które ich zdaniem stanowią największe ryzyko, nie prowadząc jednocześnie do dodatkowych systemowych formalności. Obowiązek ujawnienia środków pieniężnych powinien podlegać takiemu samemu progowi jak środki pieniężne przewożone przez osoby fizyczne.
- 18) Aby cele niniejszego rozporządzenia zostały osiągnięte, szereg jednolitych danych dotyczących przepływu środków pieniężnych, takich jak dane osobowe właściciela, odbiorcy, pochodzenie gospodarcze oraz zamierzone przeznaczenie środków pieniężnych, powinien podlegać rejestracji.
- 19) Jeśli chodzi o obowiązek zgłaszania i ujawniania środków pieniężnych, właściwym organom należy przyznać uprawnienia do przeprowadzenia wszelkich niezbędnych kontroli osób, ich bagażu, środka transportu wykorzystywanego do przekraczania granicy zewnętrznej oraz wszelkich przesyłek lub pojemników przewożonych przez granicę, które mogą zawierać środki pieniężne, lub środka transportu, którym są one przewożone. W przypadku niespełnienia wymogów właściwe organy powinny ustanowić deklarację z urzędu do celów późniejszego przekazania istotnych informacji innym organom.
- 20) W przypadku, gdy wykryją one kwoty poniżej wartości progowej, lecz w przypadku których istnieją przesłanki wskazujące, że środki pieniężne mogą być związane z

działalnością przestępczą, jak określono w niniejszym rozporządzeniu, właściwe organy powinny mieć możliwość rejestrowania istotnych informacji na temat osób przewożących środki pieniężne, takich jak dane dotyczące tożsamości i obywatelstwa oraz szczegóły dotyczące środka transportu, takie jak rodzaj środka, punkt wyjazdu i miejsce docelowe.

- 21) Wszystkie te informacje powinny być przekazywane jednostce analityki finansowej zainteresowanego państwa członkowskiego. Jednostki te zostały wyznaczone jako kluczowe ośrodki walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, które otrzymują i przetwarzają informacje pochodzące z różnych źródeł, takich jak instytucje finansowe, i analizują je w celu stwierdzenia, czy istnieją podstawy dalszych badań, które mogą nie być widoczne dla właściwych organów gromadzących deklaracje i prowadzących kontrole zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- 22) Wykrycie kwoty poniżej progu w sytuacjach, w których istnieją podejrzenia działalności przestępczej, ma ogromne znaczenie w tym kontekście. W związku z tym – jeżeli istnieją oznaki działalności przestępczej – należy umożliwić dzielenie się informacjami dotyczącymi kwot poniżej progu z właściwymi organami w innych państwach członkowskich.
- 23) Biorąc pod uwagę, że przepływy środków pieniężnych będących przedmiotem kontroli zgodnie z niniejszym rozporządzeniem są dokonywane przez granicę zewnętrzną, oraz ze względu na utrudnione działanie, gdy środki pieniężne opuściły już punkt wejścia lub wyjścia, i związane z nimi ryzyko, nawet jeżeli tylko niewielkie ilości są wykorzystywane nielegalnie, właściwe organy powinny mieć możliwość zajęcia i tymczasowego zatrzymania środków pieniężnych w określonych okolicznościach, zgodnie z mechanizmami kontroli: po pierwsze, gdy obowiązek złożenia deklaracji lub ujawnienia środków pieniężnych nie został spełniony, a po drugie, jeśli istnieją podejrzenia działalności przestępczej, niezależnie od wysokości kwoty oraz tego, czy środki pieniężne są przewożone przez osoby fizyczne lub też czy są przesyłane. Ze względu na charakter takiego tymczasowego zajęcia i zatrzymania oraz wpływu, jaki mogą one mieć na swobodę przemieszczania się i prawo własności, okres zatrzymania powinien być ograniczony do niezbędnego minimum, umożliwiającego ustalenie przez inne właściwe organy, czy istnieją podstawy dalszej interwencji, takiej jak dochodzenie lub zajęcie środków pieniężnych w oparciu o inne instrumenty prawne. Decyzji o tymczasowym zatrzymaniu środków pieniężnych na mocy niniejszego rozporządzenia powinno towarzyszyć uzasadnienie. Decyzja powinna odpowiednio odzwierciedlać szczególne okoliczności, które doprowadziły do podjęcia działania. Jeśli po upływie terminu nie podjęto decyzji w sprawie dalszej interwencji lub jeżeli właściwy organ uzna, że nie ma podstaw do dalszego zatrzymywania środków pieniężnych, środki te należy niezwłocznie udostępnić zgłaszającemu.
- 24) Istotne jest, aby właściwe organy, które gromadzą informacje na mocy niniejszego rozporządzenia, przekazywały je terminowo krajowej jednostce analityki finansowej, aby umożliwić ich dalszą analizę i porównanie z innymi danymi, jak przewidziano w dyrektywie 2015/849.
- 25) Jeżeli właściwe organy zarejestrują brak zgłoszenia lub ujawnienia środków pieniężnych lub stwierdzą oznaki działalności przestępczej, powinny one mieć możliwość dzielenia się informacjami za pośrednictwem odpowiednich kanałów z organami odpowiedzialnymi za zwalczanie przedmiotowej działalności przestępczej. Taka wymiana danych jest proporcjonalna, zważywszy, że osoby nieprzestrzegające

obowiązku złożenia deklaracji, które zostały zatrzymane w jednym państwie członkowskim, prawdopodobnie wybrałyby inne państwo członkowskie wjazdu lub wyjazdu, jeżeli właściwe organy nie wiedziałyby o wcześniejszych naruszeniach. Wymiana takich informacji powinna być obowiązkowa, aby zapewnić jednolite działania we wszystkich państwach członkowskich. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że środki pieniężne związane są z działalnością przestępczą, która mogłyby niekorzystnie wpłynąć na interesy finansowe Unii, informacje te należy przekazywać także Komisji. Aby pełniej osiągnąć cele niniejszego rozporządzenia dotyczące zapobiegania obchodzeniu obowiązku składania deklaracji i odstraszenia od obchodzenia tego obowiązku, należy także wprowadzić obowiązkową wymianę zanonimizowanych danych dotyczących ryzyka i wyników analiz ryzyka między państwami członkowskimi i z Komisją.

- 26) Należy umożliwić wymianę informacji między właściwym organem państwa członkowskiego lub Komisją a organami państwa trzeciego, pod warunkiem istnienia odpowiednich zabezpieczeń. Wymiana taka powinna być możliwa tylko pod warunkiem, że przestrzegane są odpowiednie krajowe i unijne przepisy dotyczące praw podstawowych i przekazywania danych osobowych, oraz po uzyskaniu zezwolenia organów, które uzyskały te informacje. Komisja powinna być informowana o wszelkiej wymianie informacji z państwami trzecimi zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- 27) Z uwagi na charakter zbieranych informacji i uzasadnione oczekiwania osób składających deklaracje, że ich dane osobowe i informacje na temat wysokości środków pieniężnych wwożonych przez nie do Unii lub wywożonych z Unii będą traktowane jako poufne, właściwe organy powinny dać odpowiednie gwarancje co do poszanowania tajemnicy służbowej przez członków ich personelu, którzy potrzebują dostępu do tych informacji, i odpowiednio chronić je przed nieuprawnionym dostępem, wykorzystaniem lub przekazaniem. O ile niniejsze rozporządzenie lub prawo krajowe nie stanowi inaczej, w szczególności w kontekście postępowań sądowych, informacje te nie powinny być ujawniane bez zgody organu, który je zgromadził. Wszelkie gromadzenie, ujawnianie, przekazywanie, komunikowanie oraz inne przetwarzanie danych osobowych w ramach niniejszego rozporządzenia powinno być objęte wymogami dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁶ i rozporządzenia (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady⁷.
- 28) Do celów analizy prowadzonej przez jednostki analityki finansowej oraz w celu umożliwienia organom innych państw członkowskich kontrolowania i egzekwowania obowiązku składania deklaracji, zwłaszcza w przypadku osób, które wcześniej naruszyły ten obowiązek, konieczne jest, aby dane zawarte w deklaracjach przechowywano przez wystarczająco długi okres w celu umożliwienia właściwym organom skutecznego prowadzenia dochodzeń. Przetwarzanie danych osobowych na podstawie niniejszego rozporządzenia służy tym samym celom, co cele określone w dyrektywie (UE) 2015/849. Na mocy niniejszej dyrektywy jednostki analityki finansowej zatrzymują dane dostarczone im przez zobowiązane podmioty przez okres pięciu lat. W celu skutecznego kontrolowania i egzekwowania obowiązku składania

⁶ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31).

⁷ Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1).

deklaracji okres zatrzymywania danych zawartych w deklaracji należy dostosować do okresu przewidzianego w dyrektywie (UE) 2015/849.

- 29) Aby zachęcać do przestrzegania przepisów i zniechęcać do ich obchodzenia, państwa członkowskie powinny wprowadzić kary za niewypełnianie obowiązku złożenia deklaracji lub za brak ujawnienia środków pieniężnych. Kary powinny mieć zastosowanie jedynie w przypadku braku deklaracji lub ujawnienia środków pieniężnych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i nie powinny brać pod uwagę działalności przestępczej potencjalnie powiązanej ze środkami pieniężnymi, która może być przedmiotem dalszych dochodzeń i środków niewchodzących w zakres niniejszego rozporządzenia. Powinny być one skuteczne, proporcjonalne i odstraszać oraz nie wykraczać poza to, co jest niezbędne do zapewnienia przestrzegania prawa.
- 30) W celu zapewnienia jednolitego stosowania kontroli i skutecznego przetwarzania, przesyłania i analizy deklaracji przez właściwe organy należy przyznać uprawnienia wykonawcze Komisji, aby ta przyjęła wzór deklaracji i formularz ujawniania środków pieniężnych w celu określenia kryteriów dla wspólnych ram zarządzania ryzykiem oraz ustalenia zasad i przepisów technicznych, jak również wzór formularzy, które będą stosowane do deklaracji i wymiany informacji, oraz aby ustanowić przepisy i format stosowany do przekazywania informacji statystycznych do Komisji. Powinno to obejmować ustanowienie odpowiednich systemów elektronicznych. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁸.
- 31) Aby móc szybko uwzględniać przyszłe zmiany norm międzynarodowych, takich jak normy ustanowione przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy lub zaradzenia obchodzeniu niniejszego rozporządzenia poprzez korzystanie z płynnych środków przechowywania wartości, które nie są objęte definicją środków pieniężnych, Komisji należy przekazać uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do zmiany tej definicji. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁹ W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- 32) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na ponadnarodową skalę prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz szczególny charakter rynku wewnętrznego i jego podstawowych swobód, które można w pełni wdrożyć wyłącznie przez zapewnienie braku nadmiernych różnic w przepisach krajowych określających sposób traktowania środków pieniężnych przekraczających granice zewnętrzne Unii, możliwe jest ich pełniejsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

⁹ Odniesienie do Dz.U. [L 123/1]

zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

- 33) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych oraz zasad uznanych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz zawartych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności w jej tytule II.
- 34) Zgodnie z art. 28 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię¹⁰,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1
Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia system kontroli środków pieniężnych wwożonych do Unii lub wywożonych z Unii i ma na celu uzupełnienie ram prawnych zapobiegających praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu określonych w dyrektywie (UE) 2015/849.

Artykuł 2
Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:
- a) „środki pieniężne” oznaczają:
 - gotówkę;
 - zbywalne papiery na okaziciela, o których mowa w załączniku I;
 - towary używane jako wysoce płynne środki przechowywania wartości, o których mowa w załączniku I;
 - karty przedpłacone, o których mowa w załączniku I;
 - b) „wwożone do Unii lub wywożone z Unii” lub „wjeżdżające do Unii lub wyjeżdżające z Unii” oznacza przemieszczające się z terytorium znajdującego się poza terytorium, o którym mowa w art. 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na terytorium objęte art. 355 tego Traktatu lub przemieszczające z terytorium objętego art. 355 tego Traktatu na terytorium znajdujące się poza terytorium objętym art. 355 tego Traktatu;
 - c) „gotówka” oznacza banknoty i monety, które znajdują się w obiegu jako środek wymiany lub znajdowały się w obiegu jako środek wymiany i można je wciąż wymienić w instytucjach finansowych lub bankach centralnych na banknoty i monety znajdujące się obecnie w obiegu jako środek wymiany;
 - d) „zbywalny papier na okaziciela” oznacza instrument inny niż gotówka, który uprawnia jego posiadacza do żądania pewnej kwoty pieniężnej po okazaniu tego instrumentu, bez konieczności potwierdzenia tożsamości posiadacza lub prawa do danej kwoty;
 - e) „towary używane jako wysoce płynne środki przechowywania wartości” oznaczają towary, które charakteryzuje wysoki stosunek wartości do objętości i

¹⁰ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

które można bez trudu wymienić na gotówkę na łatwo dostępnych rynkach obrotu, ponosząc tylko niewielkie koszty transakcyjne;

- f) „karta przedpłacona” oznacza kartę niespersonalizowaną, przechowującą wartość pieniężną lub środki, które mogą być wykorzystane do celów transakcji płatniczych, nabycia towarów czy usług lub do wypłaty gotówki i które nie są powiązane z rachunkiem bankowym;
 - g) „właściwe organy” oznaczają organy celne państw członkowskich i wszelkie inne organy uprawnione przez państwa członkowskie do stosowania niniejszego rozporządzenia;
 - h) „środki pieniężne w transporcie” oznaczają środki pieniężne stanowiące część przesyłki, w sytuacji gdy właściciel, nadawca lub zamierzony odbiorca nie podróżuje razem z przesyłką;
 - i) „działalność przestępcza” oznacza jakiekolwiek działanie wymienione w art. 3 pkt 4 dyrektywy (UE) 2015/849;
 - j) „jednostka analityki finansowej” oznacza jednostkę ustanowioną w państwie członkowskim w celu wdrożenia art. 32 dyrektywy (UE) 2015/849.
2. Komisja posiada uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 14 w celu zmiany załącznika I, aby uwzględnić nowe tendencje w praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu – w rozumieniu definicji zawartych w art. 1 ust. 3, 4 i 5 dyrektywy (UE) 2015/849 – lub najlepsze praktyki w dziedzinie zapobiegania praniu pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub aby zapobiec wykorzystywaniu przez przestępców zbywalnych papierów na okaziciela, towarów używanych jako wysoce płynne środki przechowywania wartości lub kart przedpłaconych do obejścia wymogów określonych w art. 3 i 4.

Artykuł 3 *Obowiązek złożenia deklaracji*

1. Każda osoba fizyczna wjeżdżająca do Unii lub wyjeżdżająca z Unii i przewożąca na sobie, w swoim bagażu lub środku transportu środki pieniężne w wysokości 10 000 EUR lub większej zobowiązana jest zgodnie z niniejszym rozporządzeniem do zgłoszenia tych środków pieniężnych właściwym organom państwa członkowskiego, przez które wjeżdża do Unii lub wyjeżdża z Unii, i udostępnić je tym organom do kontroli. Obowiązek złożenia deklaracji nie jest uznawany za spełniony, gdy przekazane informacje są nieprawdziwe lub niekompletne lub gdy środki pieniężne nie zostały udostępnione do kontroli.
2. Deklaracja, o której mowa w ust. 1, zawiera dane dotyczące:
- a) składającego deklarację, w tym imię i nazwisko, adres, datę i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo;
 - b) właściciela środków pieniężnych, w tym imię i nazwisko, adres, datę i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo;
 - c) zamierzonego odbiorcy środków pieniężnych, w tym imię i nazwisko, adres, datę i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo;
 - d) kwoty i rodzaju środków pieniężnych;
 - e) pochodzenia i zamierzonego celu przeznaczenia środków pieniężnych;

- f) trasy przewozu;
 - g) środka transportu.
3. Informacje te są przekazywane na piśmie lub drogą elektroniczną za pomocą formularza określonego zgodnie z art. 15 ust. a). Składający deklarację otrzymuje, na żądanie, potwierdzoną kopię deklaracji.

Artykuł 4 *Obowiązek ujawnienia*

1. W przypadku gdy środki pieniężne w transporcie w wysokości 10 000 EUR lub większej są wwożone do Unii lub wywożone z Unii właściwe organy państw członkowskich, przez które następuje ten wwóz lub wywóz, wymagają od nadawcy lub odbiorcy albo ich przedstawiciela, aby złożyli deklarację dotyczącą ujawnienia środków pieniężnych. Obowiązek złożenia deklaracji nie jest uznawany za spełniony, gdy przekazane informacje są nieprawdziwe lub niekompletne lub gdy środki pieniężne nie zostały udostępnione do kontroli.
2. Deklaracja dotycząca ujawnienia środków pieniężnych, o której mowa w ust. 1, zawiera dane dotyczące:
- a) składającego deklarację, w tym imię i nazwisko, adres, datę i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo;
 - b) właściciela środków pieniężnych, w tym imię i nazwisko, adres, datę i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo;
 - c) nadawcy środków pieniężnych, w tym imię i nazwisko, adres, datę i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo;
 - d) odbiorcy lub zamierzonego odbiorcy środków pieniężnych, w tym imię i nazwisko, adres, datę i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo;
 - e) kwoty i rodzaju środków pieniężnych;
 - f) pochodzenia i zamierzonego celu przeznaczenia środków pieniężnych.
3. Informacje te są przekazywane na piśmie lub drogą elektroniczną za pomocą formularza określonego zgodnie z art. 15 ust. a). Składający deklarację otrzymuje, na żądanie, potwierdzoną kopię deklaracji.

Artykuł 5 *Uprawnienia właściwych organów*

1. W celu zweryfikowania, czy dopełniono obowiązku ustanowionego w art. 3, właściwe organy są uprawnione – na warunkach określonych w przepisach krajowych – do kontrolowania osób fizycznych, ich bagażu oraz środka transportu.
2. W celu wywiązania się z obowiązku ujawnienia środków pieniężnych ustanowionego w art. 4 właściwe organy są uprawnione – na warunkach określonych w przepisach krajowych – do kontrolowania przesyłek, pojemników lub środków transportu, które mogą zawierać środki pieniężne w transporcie.
3. W przypadku niedopełnienia obowiązku określonego w art. 3 lub obowiązku ujawnienia określonego w art. 4 właściwe organy ustanawiają na piśmie lub w formie

elektronicznej deklarację z urzędu, która zawiera – w możliwym zakresie – szczegółowe dane wskazane, odpowiednio, w art. 3 ust. 2 lub art. 4 ust. 2.

4. Kontrole opierają się głównie na analizie ryzyka, mają na celu identyfikację i ocenę ryzyka oraz przyjęcie niezbędnych środków zapobiegawczych i przeprowadza się je zgodnie z ramami wspólnego zarządzania ryzykiem, przestrzegając kryteriów określonych na podstawie art. 15 lit. b).

Artykuł 6 *Kwoty niższe od progowych*

1. Jeżeli właściwe organy stwierdzą, że osoba fizyczna wjeżdżająca do Unii lub wyjeżdżająca z Unii przewozi środki pieniężne w wysokości niższej od progu, o którym mowa w art. 3, a z analizy ryzyka wynikają przesłanki wskazujące, że środki pieniężne związane są z działalnością przestępczą, właściwe organy rejestrują tę informację oraz pełne imię i nazwisko, adres, datę i miejsce urodzenia, jak również obywatelstwo tej osoby i dane dotyczące wykorzystywanego środka transportu.
2. Jeżeli właściwe organy stwierdzą, że środki pieniężne w transporcie w wysokości niższej od progu, o którym mowa w art. 4, są wwożone do Unii lub wywożone z Unii, a z analizy ryzyka wynikają przesłanki wskazujące, że środki pieniężne związane są z działalnością przestępczą, właściwe organy rejestrują tę informację oraz pełne imię i nazwisko, adres, datę i miejsce urodzenia, jak również obywatelstwo nadawcy, zamierzonego odbiorcy albo ich przedstawiciela i dane dotyczące wykorzystywanego rodzaju przesyłki.

Artykuł 7 *Tymczasowe zatrzymanie środków pieniężnych przez właściwe organy*

1. Właściwe organy mogą zająć i tymczasowo zatrzymać środki pieniężne na mocy decyzji administracyjnej zgodnie z warunkami określonymi w przepisach krajowych, jeżeli:
 - a) nie dopełniono obowiązku określonego w art. 3 lub 4; lub
 - b) istnieją przesłanki wskazujące, że środki pieniężne związane są z działalnością przestępczą, niezależnie od tego, czy są one przewożone przez osobę fizyczną czy jako środki pieniężne w transporcie.
2. Decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 1, towarzyszy uzasadnienie, powiadamia się o niej osobę, której ona dotyczy w chwili jej wydania, i podlega skutecznym środkom zaskarżenia, zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym.
3. Okres tymczasowego zatrzymania środków pieniężnych musi być ściśle ograniczony do czasu, jaki jest potrzebny właściwym organom, aby stwierdzić, czy okoliczności sprawy uzasadniają dalsze zatrzymanie środków. Maksymalny okres tymczasowego zatrzymania jest określany w przepisach krajowych; nie może on przekraczać 30 dni. Jeżeli właściwy organ nie dokona w tym okresie ustalenia w sprawie dalszego zatrzymania środków pieniężnych albo lub jeżeli stwierdzi, że okoliczności danej sprawy nie uzasadniają ich dalszego zatrzymywania, środki pieniężne są niezwłocznie przekazywane składającemu deklarację.

Artykuł 8
Przekazywanie informacji jednostce analityki finansowej

1. Właściwe organy rejestrują dane uzyskane na mocy art. 3, 4, 5 ust. 3 lub art. 6 i przekazują je jednostce analityki finansowej państwa członkowskiego, w którym zostały uzyskane, zgodnie z przepisami technicznymi ustanowionymi na podstawie art. 15 lit. c).
2. Dane, o których mowa w ust. 1, są przekazywane możliwie jak najszybciej i nie później niż jeden miesiąc po dniu, w którym zostały zebrane.

Artykuł 9
Wymiana informacji między właściwymi organami i z Komisją

1. Właściwy organ każdego państwa członkowskiego przesyła właściwym organom wszystkich pozostałych państw członkowskich, drogą elektroniczną, następujące informacje:
 - a) deklaracje z urzędu ustanowione na mocy art. 5 ust. 3;
 - b) informacje zebrane na mocy art. 6;
 - c) deklaracje uzyskane na mocy art. 3 lub 4, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że środki pieniężne związane są z działalnością przestępczą;
 - d) zanonimizowane dane dotyczące ryzyka i wyników analizy ryzyka.
2. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że środki pieniężne związane są z działalnością przestępczą, która mogłyby niekorzystnie wpłynąć na interesy finansowe Unii, informacje, o których mowa w ust. 1, przekazywane są także Komisji.
3. Właściwy organ przekazuje informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, zgodnie z przepisami technicznymi ustanowionymi na podstawie art. 15 lit. c), za pomocą formularza określonego zgodnie z art. 15 lit. d).
4. Dane, o których mowa w ust. 1 i 2, są przekazywane możliwie jak najszybciej i nie później niż jeden miesiąc po dniu, w którym zostały zebrane.

Artykuł 10
Wymiana informacji z państwami trzecimi

1. Państwa członkowskie lub Komisja mogą w ramach wzajemnej pomocy administracyjnej przekazywać państwu trzeciemu następujące informacje, o ile udzielił na to zgody właściwy organ, który uzyskał te informacje od składającego deklarację lub jego przedstawiciela, i pod warunkiem że takie przekazywanie danych jest zgodne z odpowiednimi krajowymi i unijnymi przepisami dotyczącymi przekazywania danych osobowych do krajów trzecich:
 - a) deklaracje z urzędu ustanowione na mocy art. 5 ust. 3;
 - b) informacje zebrane na mocy art. 6;
 - c) deklaracje uzyskane na mocy art. 3 lub 4, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że środki pieniężne związane są z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu;

2. Państwa członkowskie zawiadamiają Komisję o każdym przekazaniu informacji na mocy ust. 1.

Artykuł 11

Tajemnica zawodowa, poufność i bezpieczeństwo danych

1. Właściwe organy zapewniają bezpieczeństwo danych uzyskanych przez nie zgodnie z art. 3, 4 i 6.
2. Wszystkie informacje rejestrowane przez właściwe organy są objęte tajemnicą zawodową.

Artykuł 12

Ochrona danych osobowych i okresy zatrzymania

1. Właściwe organy działają jako administratorzy danych osobowych uzyskanych przez nie zgodnie z art. 3, 4 i 6.
2. Dane osobowe na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą być przetwarzane wyłącznie do celów zapobiegania i zwalczania działalności przestępczej.
3. Dostęp do danych osobowych uzyskanych zgodnie z art. 3, 4 i 6 mogą mieć wyłącznie należycie uprawnieni pracownicy właściwych organów i dane te muszą być odpowiednio chronione przed nieuprawnionym dostępem lub przekazaniem. O ile przepisy art. 8, 9 i 10 nie stanowią inaczej, dane nie mogą być ujawniane ani przekazywane bez wyraźnej zgody właściwego organu, który je uzyskał jako pierwszy. Zgoda ta nie jest jednak konieczna, jeżeli właściwe organy mają obowiązek ujawnić lub przekazać dane na mocy przepisów prawnych obowiązujących w danym państwie członkowskim, w szczególności w związku z postępowaniem sądowym.
4. Właściwe organy i jednostki analityki finansowej przechowują dane osobowe uzyskane zgodnie z art. 3, 4 i 6 przez okres pięciu lat od dnia, w którym zostały zebrane. Po upływie tego okresu dane należy usunąć albo zanonimizować.

Artykuł 13

Kary za niedopełnienie obowiązku złożenia deklaracji

Każde państwo członkowskie wprowadza kary, które stosuje się w przypadku niedopełnienia obowiązku złożenia deklaracji ustanowionego w art. 3 i 4. Kary te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Artykuł 14

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 2 ust. 2, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia*
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 2 ust. 2, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 2 ust. 2 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 15

Powierzenie uprawnień wykonawczych

Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, środki zapewniające jednolite stosowanie kontroli przez właściwe organy, w tym:

- (a) wzór deklaracji i wzór formularza ujawnienia środków pieniężnych, o których mowa w art. 3 ust. 3 i art. 4 ust. 3;
- (b) kryteria ram wspólnego zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 5 ust. 4;
- (c) przepisy techniczne dotyczące wymiany informacji na mocy art. 8 i 9, w tym ustanowienie odpowiedniego systemu elektronicznego;
- (d) wzór formularza służącego do przekazywania informacji, o którym mowa w art. 9 ust. 3;
- (e) zasady przekazywania przez państwa członkowskie Komisji anonimowych danych statystycznych dotyczących deklaracji i naruszeń, na mocy art. 17, i format, jaki mają stosować państwa członkowskie w celu przekazywania tych danych.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 2.

* Date of entry into force of the basic legislative act or any other date set by the legislator.

Artykuł 16
Procedura komitetowa

1. Komisję wspiera Komitet ds. Kontroli Środków Pieniężnych. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 17
Przekazywanie informacji dotyczących wdrażania niniejszego rozporządzenia

1. Nie później niż w terminie sześciu miesięcy od daty rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie przekazują Komisji:
 - a) wykaz właściwych organów, o których mowa w art. 2 ust. 1;
 - b) szczegółowe informacje dotyczące kar wprowadzonych na mocy art. 13;
 - c) zanonimizowane informacje statystyczne dotyczące deklaracji, kontroli i naruszeń, przekazywane w formacie określonym na podstawie art. 15 lit. e).
2. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach informacji, o których mowa w ust. 1 lit. a) i b), nie później niż jeden miesiąc po dniu, w którym zmiany te staną się skuteczne.

Informacje, o których mowa w ust. 1 lit. c), są przedstawiane Komisji co najmniej raz na sześć miesięcy.

3. Komisja udostępnia informacje, o których mowa w ust. 1 lit. a), oraz wszelkie późniejsze zmiany tych informacji zgłoszone na mocy ust. 2 wszystkim pozostałym państwom członkowskim.

Artykuł 18
Ocena

Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia pięć lat po jego wejściu w życie, a następnie co pięć lat.

Artykuł 19
Uchylenie rozporządzenia (WE) nr 1889/2005

Rozporządzenie (WE) nr 1889/2005 traci moc.

Odesłania do uchylonego rozporządzenia traktuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia zgodnie z tabelą korelacji zawartą w załączniku II.

Artykuł 20
Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie 20. dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia [...] ^{*} r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący

^{*} Two years after the entry into force of the basic legislative act or any other date set by the legislator.